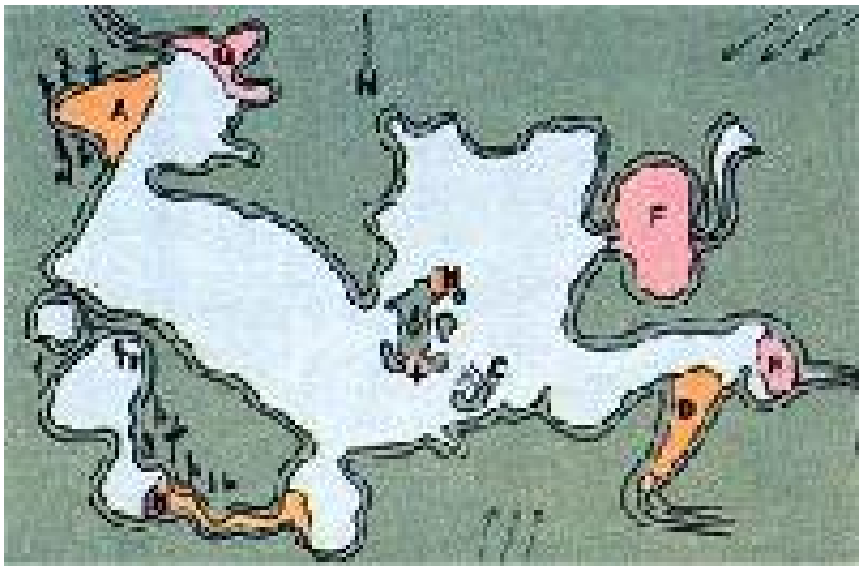
Parašė Meškeriotojas
Pirmadienis, 06 Birželis 2011 02:00

Nutirpus sniegui ir ledui, upių ir ežerų vanduo pakyla, užlieja pakrančių pievas. Kai ledas dar ne visiškai nutirpęs, prasideda lydekų nerštas, po kurio šios plėšrūnės ypač suaktyvėja ir intensyviai maitinasi, kad atgautų per žiemą ir nerštą prarastas jėgas. Ir nors lydekos nėra tokios "geros formos" kaip rudeni, tai bene pats geriausias metas jų medžioklei. Balandžio 20 d. baigiasi draudimas gaudyti lydekas. Kai žiema būna švelni, ledo sluoksnis nestoras, lydekos išneršia gana anksti ir visą balandį aktyviai maitinasi. Tačiau po šios neeilinės "kietos" žiemos galima spėti, kad jos suaktyvės balandžio pabaigoje ar net gegužės pradžioje. Amerikiečių ichtiologai stebėjo lydekų elgseną nutirpus ledui, neršto metu ir po neršto Kanadoje bei Rusijoje (geografiniu atžvilgiu šios platumos labai artimos tai, kurioje yra Lietuva). Remiantis jų išvadomis, galima numatyti, kurioje telkinio vietoje ir kada maitinasi lydekos, bei pagal tai pasirinkti žūklės taktiką. Ankstyvą pavasarį lydekų maitinimasis labai priklauso nuo temperatūros. Dauguma žvejų įsitikinę, kad lydekos pradeda aktyviai maitintis tik tada, kai vandens temperatūra pakyla virš tam tikros ribos (dažniausiai minima + 10°C riba). Tačiau pavasari lydekų aktyvumą skatina ne tai, kad vandens temperatūra viršija "magišką" ribą, o tai, kad ji po ilgo laiko pirmą kartą pakyla iki tam tikros ribos. Todė1 tose vandens telkinio vietose, kur temperatūra vieną dieną pakyla nuo +2-4°C iki +10°C, galima pagauti puikių laimikių, o po kelių dienų toje pačioje vietoje temperatūrai nukritus nuo + 14°C iki + 10°C, gali nebūti nė vieno kibimo. Norėdamas pavasarį po neršto pagauti lydeką, meškeriotojas turi žinoti, kokią įtaką jos elgsenai daro vandens temperatūros pokyčiai. Grubiai tariant, temperatūros kritimas lydekų kibimą veikia neigiamai, o pakilimas - teigiamai, todė1 lydekų reikia ieškoti tose telkinio vietose, kur vanduo greičiau įšyla. Žinoma, kad skirtingose telkinio vietose vanduo įšyla labai nevienodai. Nutirpus ledui, vandens telkinio viduryje, giliose vietose vandens temperatūra būna +4°C, vėliau ji greitai pakyla iki +7°C ir išlieka tokia ilgesnį laiką. Tačiau tuo pat metu įlankose, kur gylis 1,5-3 m, vanduo dieną išyla greičiau, ir, palyginus su visu vandens telkiniu, įlankose jis būna gerokai šiltesnis. Labiausiai tai pastebima tokiose įlankose, kurių dugnas tamsus, o susijungimas su pagrindiniu telkiniu yra siauras palyginus su įlankos pločiu. Temperatūros svyravimai įlankose labai priklauso nuo saulės ir vėjo. Itin sekliose įlankose ar užlietose vietose saulės ir vėjo įtaka vandens temperatūrai dar didesnė, ir esant palankioms sąlygoms ji gali būti net 10°C didesnė už viso telkinio temperatūrą. Be to, šiaurinė ežero ar tvenkinio dalis įšyla greičiau, nes ji geriau šildoma saulės ir yra krantų linijos apsaugota nuo

žvarbių šiaurinių vėjų.

Naktį, krentant seklių vandens vietų temperatūrai, dauguma lydekų - ypač didžiosios - plaukia į gilesnius vandenis, kur temperatūra yra stabilesnė. Kai kurios mažesnės lydekos pasilieka seklioje įlankoje. Keturios lydekos, kurių kūno temperatūra sutampa su vandens temperatūra, pažymėtos oranžine spalva. Pažvelkite į žemiau esančius paveikslėlius, kaip keičiasi lydekų elgesys paros laikotarpiu.

Vidurdienis. Trys iš keturių pažymėtųjų lydekų jau seklumoje. Žuvies, kuri čia buvo ir naktį, kūno temperatūra lygi vandens temperatūrai. Kitos dvi lydekos į seklumą atplaukė palygint; neseniai. Jų kūnai šaltesni nei vanduo. Tačiau bėgant laikui šis skirtumas mažėja. Kuo didesnė žuvis, tuo lėčiau ji šyla ir suaktyvėja vėliau nei mažos žuvys. Šioje situacijoje trys lydekos, esančios seklumoje, jau ieško grobio, o ketvirtoji (kuri yra netoli dugno) - dar vangi.

Tačiau kad pavasarinė lydekų žūklė būtų sėkminga, neužtenka nukeliauti į pirmą pasitaikiusią įlanką, užlietą pievą ar šiaurinę vandens telkinio pusę. Kiekvienoje tokioje vietoje yra "karštieji taškai", kuriuose telkiasi žuvys (juose vanduo dar šiltesnis nei visoje įlankoje). Todėl, jei žvejojate iš valties, geriausia po ranka turėti termometrą - juo išmatavę visas įlankos vietas, nesunkiai rasite "karštuosius taškus". Tiesa, kartais, ypač pavasario pradžioje, jie būna visai nedideli 3-5 m². Šie "taškai" gali būti ir ties mažų upelių žiotimis. Atkreipkite dėmesį ir į vėjo kryptį, nes vėjas gali išginti iš įlankos šiltą vandenį ar suvaryti įšilusi ežero paviršiaus vandenį į kokį nors užkampį. Žuvų kūno temperatūra, kaip ir kitų šaltakraujų gyvūnų, prisitaiko prie

aplinkos temperatūros. Tačiau pasikeitus aplinkos temperatūrai, žuvies kūno temperatūra pakinta ne iš karto; kuo žuvis didesnė, tuo šis procesas ilgesnis.

Vakaras, valanda prieš saulėlydį. Visą dieną seklios įlankos vanduo, veikiamas saulės ir oro, šilo. Visos žuvys įlankoje buvo pakankamai ilgai, kad galėtų aklimatizuotis ir aktyviai ieškoti maisto. Tai bene geriausias lydekų žūklės laikas įlankose ir sekliuose vandenyse.

Meškeriotojui tai labai svarbu, nes žuvis, kurios kūno temperatūra dar nepasiekusi vandens temperatūros, yra pasyvi, beveik nesimaitina ir ją sunku suvilioti. Taigi lydekai atplaukus į šiltesnę įlanką turi praeiti tam tikras laiko tarpas, kol ji pradės aktyviai medžioti. Iš visų šių samprotavimų galima numanyti, kad anksti pavasarį lydekos elgiasi taip: rytą jos plaukioja gilesniuose vandenyse nekreipdamos dėmesio į masalus, yra mažai aktyvios. Pakilus saulei, lydekos suplaukia į įšilusias seklumas, įlankėles ir lūkuriuoja, kol jų kūno temperatūra susilygins su aplinkos temperatūra. "Sušilusios" aktyviai ieško maisto. Temstant, kai oras gerokai atvėsta (kartu krenta ir seklumų vandens temperatūra), jos grįžta atgal į gilumas, kur temperatūra pastovi.

Taigi kur ieškoti lydekų? Žiūrėdami į išgalvoto ežero planą pabandykime atspėti, kur gali burtis lydekos. Nepamirškite, kad kalbama apie laikotarpį, prasidedantį tik nutirpus ledui ir besitęsiantį dar porą savaičių po neršto pabaigos. Kai kuriose ežero vietose saulė įšildo vandeni žymiai daugiau, tačiau vėjas šį šiltą vandenį gali nunešti kitur ir gana toli. Mūsų išgalvotame žemėlapyje geltona spalva pažymėti plotai, į kuriuos šiaurės rytų vėjas suginė iš kitų vietų įšilusį vandenį. Raudona spalva pažymėti pietvakarių vėjo suginti šilto vandens plotai. Iš pradžių panagrinėkime, kur bus šiltesnis vanduo pučiant šiaurės vakarų vėjui. Šiaurinės įlankos šiltas vanduo bus suvarytas į nedidelę įlankėlę A. Seklioje vietoje C saulės sušildytas vanduo, pučiant vėjui, atsidurs įlankoje B, kadangi įlanka D yra sekli, jos vanduo sušildytas saulės. Kai vėjas pūsteli iš pietvakarių, "šiltomis" tampa vietos E ir G bei F, kuri dėl siaurų žiočių ir nevėjuotą dieną išliks šilta. Kaip matyti iš žemėlapio, salos taip pat sudaro neblogas sąlygas atsirasti "karštiems taškams".